

Sateenkaari Foorumi 2015

Vanhojen tuttujen tapaaminen ja uusien ystävien saaminen oli Sateenkaari Foorumin parasta antia, kertoivat nuoret. Jos ihmettelet, miten origamit ja hassut asusteet liittyvät foorumiin, kysypä mukana olleilta nuorilta. He kertovat sen ja paljon muitakin foorumissa opittuja asioita!

Tässä he ovat: fikset ja filmaattiset, kauniit ja rohkeat Sateekaarifoorumilaiset 2015!

Lisää kuvia...

Sateenkaari Foorumi lähestyy!

Miten sukupuolesi vaikuttaa elämääsi?

Tunnistatko stereotypiasi?

Innostutaan toimimaan yhdessä asian puolesta!

Tervetuloa Nuorten Kotkien ja KIPU-projektin järjestämään Sateenkaari Foorumiin 9.-11.10.2015 liikuntakeskus Pajulahteen, Nastolaan.

Olet tehnyt hienon päätöksen ja ilmoittautunut mukaan KIPU-projektin ja Nuorten Kotkien kanssa yhteistyössä järjestettävään Sateenkaari Foorumiin, jonka teema on sukupuoli ja seksuaalisuus. Olet siis ottanut vastaan merkittävän, mutta vaietun haasteen. Seksuaalisuus ja sukupuoli ovat aiheita, joista valitettavasti keskustellaan liian vähän ja myös siksi meillä kaikilla on erilaiset lähtötiedot aiheesta. Kirjeen mukana olevat tekstit auttavat teitä perehtymään aiheeseen ja siten helpottaa oppimista. Toivoisimme, että lukisitte hyvin lyhyeksi tiivistetyn

materiaalin ajatuksella läpi. Mitään ei kuitenkaan tarvitse ulkoa opetella, vaan ennakkomateriaali on ajatusten herättelyä varten ja tiedonlähteenä teille jos sitä koette tarvitsevanne.

Ohjelma

Sateenkaari Foorumiin saavutaan perjantai-iltana. Pajulahdessa on varattu kaikille saapuville päivällinen. Suosittelemme, että käytte ajoissa nukkumaan, sillä lauantapäivä on pitkä J.

Sateenkaarifoorumin teemana on "sateenkaari-aiheet", joita ovat mm. seksuaalisuus, sukupuoli ja identiteetti.

Tutustumisen aiheeseen voit aloittaa jo kotona ennakkomateriaalin avulla. Aiheen esittelyä jatketaan kevyesti perjantai-iltana tutustumisen merkeissä.

Lauantaina aamupalan jälkeen aloitamme aiheeseen syventymisen. Pohja keskustelulle luodaan tutustumalla identiteettiin ja sen muodostumiseen sekä itsemääräämisoikeuteen. Lauantai-iltapäivän ohjelmaosuuden ohjaa ulkopuolinen asiantuntija SETA ry:stä. Tämä osuus käsittelee sukupuolta ja seksuaalisuutta.

Lauantaina päivällisen jälkeen vietämme sukupuoletonta iltaa yhdessä Nuorten Kotkien edustajiston kanssa. Otathan mukaan illanviettoon omasta mielestäsi sopivia asusteita ja rekvisiittaa.

Sunnuntaina ohjelma alkaa aamupalan jälkeen. Tähän mennessä jokainen pakkaa matkatavaransa. Samalla luovutetaan huoneen avaimet. Aamupäivän aikana käydään läpi viikonlopun anti, mitä opimme ja kuinka aiomme tulevaisuudessa toimia asian puolesta.

Ennakkomateriaali

Seksuaalisuus- ja sukupuoli oikeus koulutus lapsille

Seksuaalisuus oikeudet ovat ihmisoikeuksia, mutta unohtuvat usein ihmisoikeuskoulutuksesta. Vanhempien, opettajien ja ohjaajien yleinen käsitys ja argumentti on, että lapset ovat liian nuoria keskustelemaan seksuaalisuudesta tai että puhuminen sukupuoli- ja seksuaalisuusvähemmistöistä ”tekee heidän lapsistaan homoja”.

Seksuaalisuus oikeuskoulutus ei kerro lapselle ketä rakastaa, mutta auttaa heitä ymmärtämään, että ihmisillä on erilaisia seksuaali- identiteettejä ja että toinen ei ole toista parempi tai huonompi tai että ketään ei tulisi kiusata tai syrjiä sukupuolen tai seksuaalisuuden takia. Tämä auttaa lapsia määrittelemään mistä hyvä ihmissuhde muodostuu, jotta he tulevaisuudessa pystyvät luomaan terveitä ihmissuhteita. On myös tärkeää että lapsi pystyy tutkimaan omaa seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiään ja me uskomme että koulutuksemme lopullinen tavoite onkin tarjota lapselle mahdollisuus tehdä se turvallisessa ympäristössä, esteiden tai jopa eristyksen luomisen sijaan.

Seksuaalioikeudet ovat ihmisoikeuksia

Lähes jokainen maailman valtio takaa tasavertaiset oikeudet jokaiselle katsomatta biologiseen sukupuoleen, sosiaaliseen sukupuoleen, seksuaalisuuteen ja seksuaali-identiteettiin. Kansainväliset asiakirjat kuten ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus tuovat selkeästi esille syrjimättömyyden perusteet. Kaikesta huolimatta näitä lähes kaikkien maiden hyväksymiä perusteita rikotaan päivittäin.

Maailman terveysjärjestön WHO:n määrittelemät jokaiselle ihmiselle kuuluvat seksuaalisuus oikeudet:

- parhaaseen saavutettavissa olevaan terveydentilaan

suhteessa seksuaalisuuteen, mukaan luettuna seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluiden saatavuus

- hakea, vastaanottaa ja levittää seksuaalisuuteen liittyviä tietoja
- seksuaaliopetukseen ja – valistukseen
- kehon koskemattomuuden kunnioitukseen
- kumppanin valintaan
- päätöksentekoon, onko seksuaalisesti aktiivinen vai ei
- yhteiseen tahtoon perustuviin seksuaalisiin suhteisiin
- yhteiseen tahtoon perustuviin avioliittoihin
- päätökseen, haluaako yleensä ja milloin haluaa hankkia lapsia
- tavoitella tyydyttävää, turvallista ja nautinnollista seksuaalielämää

Niin kuin kaikkien ihmisoikeuksien suhteen, muiden oikeuksien kunnioittaminen on vähintään yhtä tärkeää kuin omien oikeuksien tiedostaminen.

Identiteetti

Mikä tekee meistä tekee sellaisia kuin olemme?

Se, kuinka identiteettimme on muodostunut ja kuinka sen ilmaisemme, on erilainen jokaiselle. Samalla kun monet väittävät, että geenit tekevät meistä sen mitä olemme, toiset väittävät yhteiskunnan ja ympäristön muodostavan identiteettimme. Heti lapsen syntymisen jälkeen kysymme mikä on lapsen biologinen sukupuoli. Tämä vaikuttaa lapsen sosiaaliseen sukupuoleen, vaatteisiin, joita lapselle puenne ja leluihin joilla lapsi leikkii. Biologinen ja sosiaalinen sukupuoli on läsnä koko elämämme.

Identiteetti on sekä se kuinka itse ilmaiset itsesi että se kuinka muut näkevät sinut. Ihmisellä voi olla useita päällekkäisiä identiteettejä. Eräs voi tuntea itsensä aktivistiksi, lesboksi ja suurkaupunkilaiseksi samaan aikaan.

Biologinen ja sosiaalinen sukupuoli

Biologinen sukupuoli viittaa ihmisen biologisiin ominaisuuksiin. Biologinen sukupuoli jaetaan usein kahteen kategoriaan (mies/ nainen), vaikka kaksijako onkin yksinkertaistus ja virheellinen. Noin 1% ihmisistä on syntynyt eriasteisesti kehittyneillä miesten sekä naisten sukupuolielimillä tai he voivat kasvaa miehiksi ja omata naisen sukupuolielimet (tai toisin päin).

Sosiaalinen sukupuoli on identiteetti, jonka puemme biologiselle sukupuolelle. Sosiaalinen sukupuoli vastaa usein ihmisen biologista sukupuolta, mutta ei aina. Ihminen voi tuntea oman biologisen sukupuolensa tietyksi, mutta heidän sosiaalinen sukupuoli ei välttämättä sovi tähän tiettyyn biologiseen sukupuoleen ja tätä kutsutaan transsukupuolisuudeksi. Ihminen voi yrittää muuttaa sosiaalista sukupuoltaan, mutta se ei ole ainoastaan itsenäisesti määritelty. Yhteiskunta ja ympärillämme olevat ihmiset määrittelevät sen myös.

Mies ja nainen ovat sosiaalisesti rakennettuja luokkia, jotka muodostavat paljon oletuksia ja odotuksia – kuinka pukeutua, kuinka ajatella, mitä kukin tekee vapaa-ajallaan jne. Oletusta siitä, että tietyn sosiaalisen sukupuolen edustajan tulisi rakastua vastakkaiseen sukupuoleen kutsutaan heteronormatiivisuudeksi (oletus siitä, että kaikkien tulisi olla heteroita).

Perhe ja ihmissuhteet

Median esittämät mielikuvat ja ajatukset perheistä ja ihmissuhteista eivät usein kuvaa todellisuutta. Hetero parisuhteet ja ydinperheet esitetään normina ja ne jotka eivät elä tämän normin mukaan eivät ole sosiaalisesti hyväksytyjä. Me pyrimme haastamaan tämän kapean näkemyksen työskentelemään tästä johtuvaa syrjintää vastaan.

Mikä on perhe?

Sana perhe herättää monen mielessä voimakkaan mielikuvan. Media, poliitikot ja yhteiskunta puhuvat usein perheen merkityksen tärkeydestä, mutta viittaavat naimisissa olevista vanhemmista ja heidän biologisista lapsista muodostuvaan stereotyyppiseen ydin perheeseen. Mutta mikä oikeista on perhe? Kuinka laajalle sinun määritelmäsi ylettyy?

Lapset ympäri maailmaa elävät erilaisissa perheissä:

- Monen sukupolven perheet
- Yksinhuoltaja perheet
- Adoptio- tai sijaisperheet tai lastenkodit
- Uusioydinperheet
- Perheet, joissa avoliitossa asuvat vanhemmat
- Perheet, joissa samaa sukupuolta olevat vanhemmat
- Lapsista ja heidän isovanhemmista, enosta, tädistä tai muista sukulaisista koostuvat perheet
- Sisaruksista koostuvat perheet

Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ei määrittele perhettä, erilaisia perheitä on kerta kaikkiaan liian monta. Puhuttaessamme perheistä haasteemme on vaihtaa näkökulmaa – meidän ei ole syytä tarkastella ihmisten välisiä verisukulaisuuksia, jotka luovat perheen, vaan ennemminkin mikä on perheen rooli elämässämme.

Perheen rooli

On yleisesti hyväksyttyä, että perheen tulee tarjota jäsenilleen seuraavia asioita:

- perushoito/ täyttää ensisijaiset tarpeet (esim. ruoka, suoja, hygienia, asianmukainen vaatetus ja sairaanhoito)
- Tunteellinen lämpö/ rakkaus
- Kannustus/ tuki: kannustava oppiminen ja henkinen kehitys
- Vakaus ja kannustus kehittävät persoonallisuutta,

ajatuksia, taitoja ja itseluottamusta

Tavoitteenamme on auttaa lasta ymmärtämään ja hyväksymään, että jokainen perhe on erilainen.

Demokraattiset perheet

Perheen rakenteesta huolimatta, demokratian edistäminen perheissä on ensiarvoisen tärkeää koko Kotkaliikkeelle. Lasten oikeuksien kunnioittaminen ja lasten äänen ja mielipiteiden kuuleminen perheissä on erittäin tärkeää.

Ihmissuhteet ja rakkaus

Median ja fiktion mukaan rakkaus voimakkaan ja aktiivisen miehen ja passiivisen ja kauniin naisen välillä näyttäisi olevan ainoa oikea parisuhteen tyyppi. Rakkaussuhteet kahden miehen, kahden naisen, vanhemman naisen ja nuoremman miehen, eri etnisten taustojen omaavien ihmisten ja eri uskonnoissa olevien ihmisten välillä on harvinaisempia ja huomattavasti vähemmän hyväksyttävä. Ohjaajina ja vertaisohjaajina meidän on korostettava, että ihmissuhteet kaikenlaisten ihmisten välillä voivat olla rakastavia ja huolehtivia.

Samalla meidän on painotettava, että kaikki ihmissuhteet rakastavaisten, ystävien, perheen, kahden miehen tai kahden naisen välillä vaativat huolenpitoa, aikaa ja ponnisteluja toimiakseen. Lasten tulee ymmärtää, että heidän teoillaan on vaikutusta kanssaeläviin ihmisiin.

Syrjintä ja kiusaaminen

Syrjintä

Syrjintää on monenlaista. Se voi olla ilmeistä tai näkymätöntä, se voi koskea suoraan yksilöä tai systemaattisesti ihmisryhmää. Syrjintä perustuu usein ennakkoluuloihin, epätietoisuuteen tai asioihin, joihin yksilöllä on vähän tai ei ollenkaan vaikutusvaltaa.

Syrjinnän muodot:

On tärkeää tiedostaa syrjinnän erilaiset muodot ja etenkin ymmärtää suoran ja rakenteellisen syrjinnän erot.

▪ Suora syrjintä

On kohdistettu yksilöön ja vahingoittaa heitä tietystä syystä. Esimerkiksi hotellin esimies, joka kieltäytyy tarjoamasta homoseksuaalipariskunnalle huonetta syyllistyy suoraan syrjintään.

▪ Rakenteellinen syrjintä

Perustuu siihen miten yhteiskuntamme toimii. Järjestelmä itsessään vahingoittaa tiettyä ihmisryhmää. Esimerkki rakenteellisesta syrjinnästä olisi että samainen homoseksuaalipariskunta haluaisi mennä naimisiin, mutta maan laki kieltää sen.

▪ Kulttuurillinen syrjintä

Tämä syrjinnän muoto piileskelee kulttuurin tai uskonnon takana tai on oikeutettu niihin perustuen. Esimerkkinä, toinen hotellin asiakas ei näe homoseksuaalipariskuntaa kohdistuvaa kohtelua syrjivänä, koska hotellin johtajan uskonto sallii sen. Kulttuurillinen syrjintä voi olla erityisen hankalaa käydä käsiksi, koska kulttuurit ja uskonnot nähdään koskemattomina. Jos kuitenkin haluamme murtaa syrjintää, on meidän taisteltava sen kaikkia muotoja vastaan.

Syrjinnän juuret

Meidän ei ole syytä ainoastaan miettiä mitkä teot ovat syrjiviä, mutta laajalti tarkastella asiaa ja sitä mikä on syrjinnän taustalla ja miksi syrjintää tapahtuu. Syrjintää yhteiskunnassa tapahtuu usein, koska joku toinen ryhmä hyötyy toisen ryhmän syrjimisestä. He luovat sääntöjä ja normeja siitä millaisia ihmisten pitäisi olla. Nämä säännöt ja normit ovat ihmisten luomia, siksi on tärkeä muistaa että myös

ihmiset pystyvät ne tuhoamaan.

Syrjintään vastaaminen

Meidän pitää olla valmiita haastamaan näkemys kaikkien tasapuolisesta kohtelusta ja sen sijaan kannustaa lapsia ajattelemaan ihmisten erilaisia tarpeita saadaksemme kaikki "samalle viivalle". Saavuttaaksemme tasapuolisuuden ihmiset, joilla on entuudestaan vähemmän, tarvitsevat enemmän kuin tasapuolista kohtelua, kuin ne joilla on entuudestaan enemmän. Selättääksemme rakenteellisen syrjinnän meidän on räätälöitävä reaktiomme jokaiselle yksilölle tai ihmisryhmälle erikseen. Jotkut saattavat kutsua tätä positiiviseksi syrjinnäksi, me emme usko että on syrjivää vastata ennakoivasti rakenteellista syrjintää vastaan vaan kustumme sitä ennemminkin "myönteiseksi" tai "oikaisevaksi" toiminnaksi.

Naiset eivät ole missään maailman parlamentissa saavuttaneet tasa-arvoista edustusta ilman myönteistä toimintaa. Samalla kun myönteinen toiminta voi olla erittäin kyseenalaista, on se ainut tapa käsitellä syrjintää.

Mutta eikö myönteinen toiminta naisten hyväksi ole syrjintää miehiä kohtaan? Tässä vaiheessa on syytä tuoda keskusteluun sukupuolien voimasuhteet ja se fakta, että miesten ja naisten lähtökohdat eivät ole samoja.

Mitä on kiusaaminen?

Kiusaaminen on jatkuvaa pyrkimystä satuttaa tai nöyryyttää toista ihmistä, se on toistuvaa toimintaa ja tarkoituksellisesti loukkaavaa. Kiusaava ihminen on kiusattavaa vahvempi, mikä tekee kiusattavien puolustautumisesta vaikeaa. Kiusaamista voi esiintyä monessa eri muodossa. Se voi olla fyysistä (lyömistä, tönimistä, toisen omaisuuden vahingoittamista), henkistä (nimittelyä, uhkailua) tai sosiaalista (huhujen levittelyä, jonkun poissulkemista esim. ryhmästä tai kaveriporukasta). Kiusaamista ei tapahdu ainoastaan lasten välillä eikä

ainoastaan kouluissa. Kiusaamista voi olla kodeissa, järjestöissä, työpaikoilla tai internetissä.

Kiusaaminen perustuu usein koettuihin eroihin, kuten esimerkiksi etnisiin taustoihin, sukupuoleen tai vammaisuuteen, jolloin HLBT- ihmisten riski tulla kiusatuksi on suurempi.

Miten sen kanssa toimitaan?

Kuuntele kiusattua, jos he ovat halukkaita jakamaan kokemuksiaan ja tarjoa heille tukea.

Kiusaamisessa ei ole aina selkeitä rooleja. Ei ole aina yksinkertaista kuka on uhri ja kuka on kiusaaja. Sen takia ei ole tarpeellista kohdentaa yhtä ihmistä tai ihmisryhmää "ongelmaksi". Tällaiset leimat voivat olla harhaan johtavia, eivätkä auta tilannetta. Kiusaamisen taustalla on usein syy ja on pidettävä mielessä, että kiusatusta tulee usein kiusaaja.

Termistöä

- **Biologinen sukupuoli:** biologinen/ fyysinen kategoria (yleensä mies tai nainen).
- **Sosiaalinen sukupuoli:** sosiaalinen kategoria, johon ihminen itse luokittelee itsensä ja mihin muut luokittelevat ihmisen (yleensä mies tai nainen).
- **Seksuaalinen halukkuus:** halukkuus rakastaa toista ihmistä tai halukkuus harrastaa seksiä toisen ihmisen kanssa (Heteroseksuaali: halu vastakkaista sukupuolta kohtaan, homoseksuaalisuus: halu samaa sukupuolta kohtaan, biseksuaalisuus: halu sekä vastakkaista että samaa sukupuolta kohtaan).
- **Seksuaali- identiteetti (seksuaalinen suuntautuminen):** sosiaalinen kategoria, johon ihminen itse luokittelee itsensä ja mihin muut luokittelevat ihmisen (esimerkiksi: hetero, homo, bi tai lesbo).

- **HLBT:** sanojen homo, lesbo, bi ja trans alkukirjaimista muodostuva käsite, joka koetaan usein vähemmän loukkaavana terminä.
- **Feminismi:** aate, jonka mukaan sukupuolet ovat poliittisesti, ekonomisesti ja sosiaalisesti tasa-arvoisia ja sen mukaan naisilla ja miehillä tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet ja oikeudet kuin miehillä.
- **Seksismi:** katsantokanta, joka korostaa sukupuolten välisiä eroja ja niihin perustuvaa sukupuolten eriarvoisuutta.
- **Transsukupuolisuus:** on ilmiö, jossa henkilö kokee kuuluvansa vastakkaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on syntymästä luokiteltu.
- **Transvestisuus:** on ihmisen sisäinen tarve eläytyä vastakkaisen sukupuolen rooliin esimerkiksi pukeutumalla, meikkaamalla ja muuttamalla elekieltään.
- **Androgyyni:** henkilö, joka ei tunne kuuluvansa kumpaakaan biologiseen sukupuoleen.
- **Heteronormatiivisuus:** tarkoittaa oletusta kahdesta luonnollisesta sukupuolesta, joka otetaan lähtökohdaksi.
- Toisaalta heteronormatiivisuudella tarkoitetaan myös yhteiskunnassa vallitsevaa oletusta, jonka mukaan heteroseksuaalinen suuntaus on normi.
- **Sateenkaariperhe:** on homovanhempien, lesbovanhempien, transsukupuolisten vanhempien tai biseksuaalisten vanhempien ja heidän lastensa muodostama perhe.
- **Sukupuolivähemmistö:** ovat ihmisryhmiä, joihin kuuluvat ihmiset poikkeavat joko ulkoiselta olemukseltaan, henkisiltä ominaisuuksiltaan tai molempien perusteella kummastakin sukupuolesta (esimerkiksi transsukupuoliset, transvestiitti ja intersukupuoliset).
- **Seksuaalivähemmistö:** on seksuaaliselta

suuntautumiseltaan muita kuin heteroseksuaaleja (esimerkiksi homo, bi tai lesbo).

Linkkejä ja lisätietoa

- Seminaarissa käytettävä seksuaalisuuteen ja sukupuoleen keskittyvä ihmisoikeuskäsikirja: http://www.ifm-sei.org/files/up/rr-finnish_web.pdf
- Ihmisoikeus ja sosiaalialan järjestö Seta:n nettisivut: <http://www.seta.fi>
- Kansainvälinen HLBT järjestön internet sivut: ilga.org
- Laajasti ihmisoikeuksia käsittelevä työkirja: http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=5535297&name=DLFE-20221.pdf
- Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/fin.pdf
- Lapsen oikeuksien sopimus: <http://www.unicef.fi/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus>

Tunnelmia Nuorisofoorumista

Nuorisofoorumi on tässä

Hetki leikille

Vaikuttajien
piiri

Käsiohjelma ja
vaikuttajan
reittikartta
opastivat
viikonlopun
läpi.

Tutustutaan

Tarkkaa
hommaa!

Tutustutaan vaikuttamiseen.

Roosa Parkkinen, Lea
Väänänen, Satu Taavitsainen
ja Tuomas Kurttila

**Ja Mikkelin torilla kerroimme
muillekin,
mitä mieltä me olemme!**

Onko harrastaminen vain varakkaiden juttu?

**Nuorisofoorumi
Mikkelissä!**

menossa

Nuorisofoorumissa Mikkelin Paukkulassa on juuri käyty mielenkintoinen paneelikeskustelu lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksista.

Nuoret olivat valmistautuneet paneeliin ja esittivät kysymyksiä asiantuntijavieraillemme.

Kiitoksia Lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, Mikkelin nuorisovaltuuston puheenjohtaja Roosa Parkkinen sekä Mikkelin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Satu Taavitsainen. Lisäksi paneelissa oli mukana Nuorten Kotkien Keskusliiton liittohallitus, jota paneelissa edusti koulukuraattorina työskentelevä Outi Veijonaho, Satakunnasta.

Huomenna sunnuntaina 2.11. klo 13.00 kannattaa avata netistä Mikkelin torikamera ja seurata Nuorisofoorumin mielenilmausta!
<http://www.lansi-savo.fi/torikamera>

KIPU- Kiusaaminen ja syrjintä on rikos – puuttuminen on välittämistä 2014 – 2015

Nuorten Kotkien Keskusliitto jatkaa vuonna 2012 alkanutta KIPU – Kiusaaminen ja syrjintä on rikos – puuttuminen on välittämistä –hanketta. Hanke toteuttaa [Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman](#) strategisia tavoitteita 1, 2, 4, 5, 8 ja 9.

Hankkeen kohderyhmänä ovat 7–17 -vuotiaat lapset ja nuoret. Hankkeen toteuttajiksi valitaan 8–10 osallistujaa 17–24 -vuotiaista nuorista aikuisista. Yhteistyötä tehdään Nuorten Kotkien alueellisten toimijoiden lisäksi paikallisten ja

valtakunnallisten järjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Hankkeen tueksi perustetaan ohjausryhmä, joka seuraa ja arvioi hankkeen toteutumista sekä tuo ulkopuolisen näkökulman ja asiantuntijuutta hankkeeseen.

Kiusaamisen ja syrjinnän havainnointi ja vastuu puuttumisesta kuuluu ensisijaisesti aikuisille. Vaikka kohderyhmänä olevien 7–17 -vuotiaiden tärkein kasvuympäristö on perhe, lapset ja nuoret saattavat viettää harrastusten parissa useita tunteja päivässä. Harrastustoimintaa vetävä aikuinen on perheen ja koulun ohessa tärkeä osa lapsen ja nuoren kasvua tukevaa sekä kiusaamista ja syrjintää ennaltaehkäisevää verkostoa.

Jatkohankkeen keskeisimpänä tavoitteena on ottaa käyttöön edellisen projektin aikana valmistunut [KIPU-työkirja](#). Työkirja sisältää kiusaamisen ja syrjinnän vastaiseen työhön liittyviä harjoitteita. Työkirja auttaa aikuista kiusaamisen ja syrjinnän havainnoimisessa sekä antaa työkaluja puuttumiseen ja käsittelemiseen. Työkirjan sisältö on koottu aiemman työryhmän hyväksi havaitsemista harjoitteista.

Työkirjan avulla koulutetaan lasten ja nuorten parissa toimivia ammattilaisia ja vapaaehtoisia. Erityisesti vahvistetaan osaamista vuorovaikutustaitoihin sekä teemoihin lasten ja nuorten osallisuudesta, vaikuttamismahdollisuuksista, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Kouluttajana toimii hankkeen työryhmä apunaan ulkopuoliset asiantuntijat.

KIPU-työkirjan harjoitteiden avulla kohderyhmän lapsia ja nuoria autetaan löytämään omat vahvuutensa. Nuoria rohkaistaan ottamaan kantaa ja puuttumaan yhteiskunnallisiin epäkohtiin sekä huomaamaan, että omilla mielipiteillä ja pienilläkin teoilla on vaikutusta. Luomalla lapsille ja nuorille turvalliset puitteet ja matalan kynnyksen foorumi omien mielipiteidensä ilmaisemiseen vahvistetaan heidän minäkuvaansa.

Kiusaaminen ja syrjintä

Kiusaaminen ja syrjintä ovat läsnä monen lapsen ja nuoren arjessa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että peruskouluissa toistuvan kiusaamisen kohteiksi joutuu keskimäärin 6–10 % oppilaista. Yleistä kiusaamisessa on tahallisuus ja toistuvuus. Kiusaamisen seurauksena uhrille voi tulla sekä psyykkisiä että fyysisiä oireita. Kiusattu saattaa masentua, eristäytyä tai kärsiä nukkumisvaikeuksista. Kiusaamisen seuraukset voivat olla kauaskantoisia ja ne saattavat ilmetä vasta aikuisiällä.

Kiusaamisen ja syrjinnän ennaltaehkäisemisellä ja varhaisella puuttumisella on erittäin tärkeä merkitys lasten ja nuorten hyvinvointiin. On tärkeää, että lapsille ja nuorille luodaan luottamukselliset puitteet kiusaamisesta ja syrjimisestä kertomiseen. Lapsen ja nuorten tulee saada kokemus siitä, että kertomalla asiasta muille, kiusaaminen ja syrjintä on mahdollista saada loppumaan.